

Kaip rengti tendencijų dirbtuves?

EMCDDA prognozavimo priemonių rinkinys narkotikų sričiai

Ką rasite šiame priemonių rinkinyje?

Įvadas. Kodėl sudarytas šis priemonių rinkinys ir kaip jį naudoti.

Kas yra prognozavimas? Kodėl reikia dirbti su prognozavimo ir tendencijų analizės metodais, taip pat bendrieji principai, kaip veiksmingai taikyti šiuos metodus.

Kaip organizuoti tendencijų dirbtuves? Šablonai, patarimai ir gudrybės.

1 žingsnis. Pasiruošimas tendencijų dirbtuvėms. 2 žingsnis.

Tendencijų ir jų prioritetų nustatymas. 3 žingsnis. Pasekmių analizė.

Priedas. Nuorodos ir kitos priemonės bei ištekliai.

Turinys

- [Įvadas](#)
- [Bendroji informacija](#)
- [Dirbtuvių organizavimas](#)
- [Priedas](#)

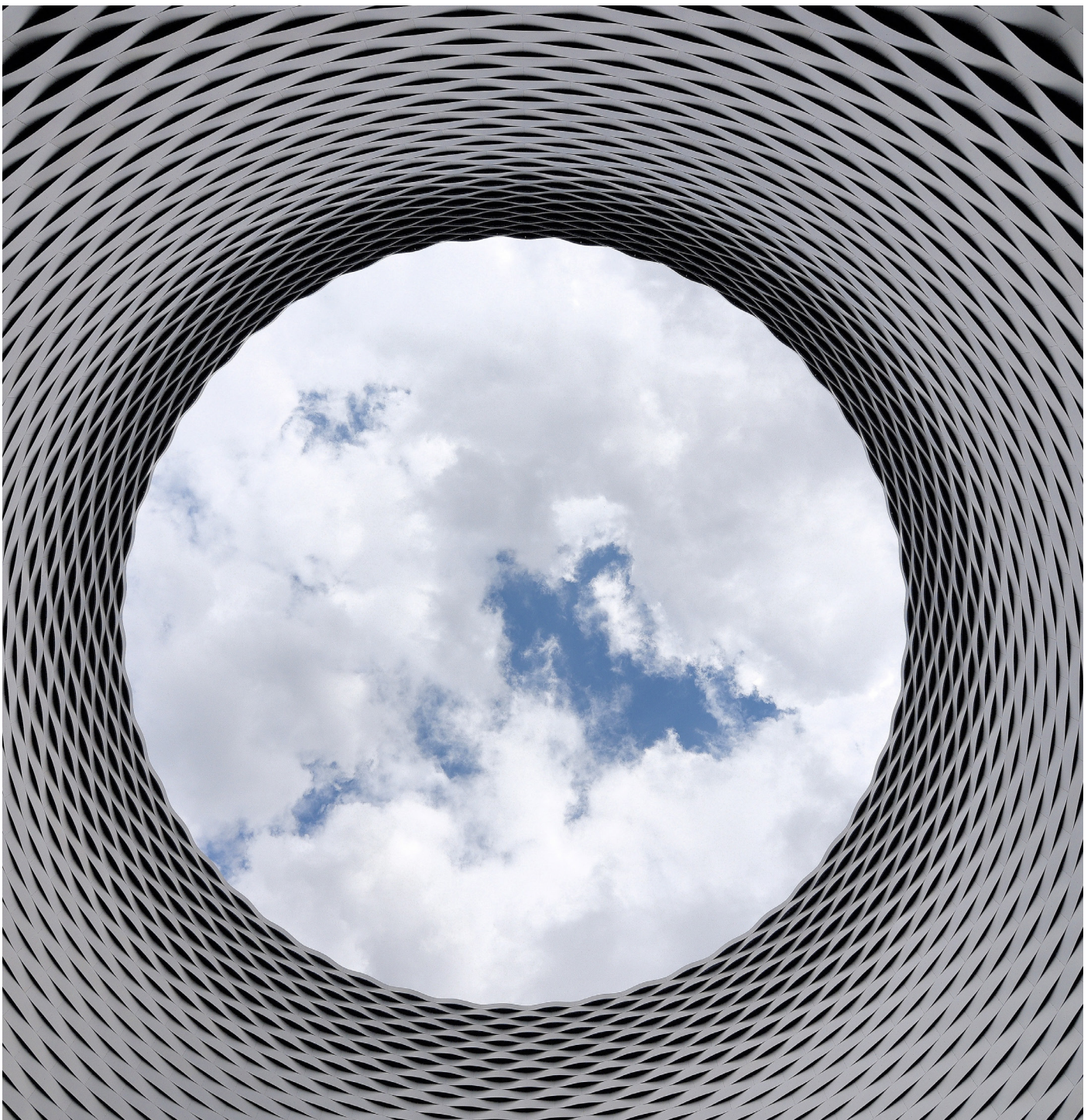
„Iki šiol socialinės ir kultūrinės sistemos buvo kuriamos remiantis mūsų įsitikinimu, kad gyvenimas paprastai klostosi taip, kaip tikėtasi. XXI amžiuje matome, kad daugelis mūsų socialinių, kultūrinių ir ekologinių sistemų žlunga. Šiandieninis pasaulis yra sudėtingas ir nepatikimas.“ (Gidley, 2017 m., p. 3)

„Ateitis jau čia.

Ji tik netolygiai paskirstyta.“ (William Gibson)

Viena garsiausių citatų apie ateitį, paprastai priskiriama žinomam autoriui Williamui Gibsonui: <https://quoteinvestigator.com/2012/01/24/future-has-arrived/>

Išvadas. Kodėl sudarytas šis priemonių rinkinys ir kaip jį naudoti

EMCDDA prognozavimo priemonių rinkinys narkotikų sričiai

Atsižvelgiant į vis spartesnius, nepastovesnius ir sudėtingesnius pokyčius, prognozavimas (šiam dokumente suprantamas kaip sisteminga galimų ateičių analizė, skirta šiandien priimamiems sprendimams paremti) tampa vis svarbesnis ir vis plačiau naudojamas viešojo sektoriaus, politikos formavimo, korporacijų ir nevyriausybinių organizacijų subjektų ⁽¹⁾. **Prognozavimas taip pat vis plačiau (o gal ir ypač plačiai) taikomas ir įgyvendinamas Europos Sąjungos (ES) sistemoje. Prognozavimo metodus į savo darbą vis dažniau integruoja ES institucijos, įskaitant Europos Komisijos Jungtinį tyrimų centrą (JRC), Europos Parlamento Mokslo ir technologijų ateities komisiją (STOA) ir kitas ES technines agentūras. Viešajame sektoriuje prognozavimo metodais siekiama skatinti sisteminių mąstymą, įgyti išankstinių žinių ir naudoti dalyvaujamuosius procesus, kuriais sąmoningai peržengiamos tradicinės politikos sričių ir institucinių struktūrų ribos.**

Atsižvelgdamas į tai **Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (EMCDDA) vykdydamas įvairių prognozavimo įgūdžių ir priemonių rinkinių sudarymo ir plėtojimo veiklą nuo 2019 m. pradžios kuria prognozavimo gebėjimus savo organizacijoje ir su suinteresuotaisiais subjektais.** Surengta daugybė ekspertų dirbtuvių, tendencijų žvalgymo pratybų ir duomenų rengimo projektų, kuriais siekiama gerinti parengtą narkotikų tendencijų, politikos ir praktikos srityse. Viso šio proceso metu EMCDDA nustato ateities tendencijas ir riziką ir siekia kurti į ateitį orientuotus produktus, kad galėtų **geriau padėti ES pasirengti ir reaguoti į nuolatinius su narkotikais susijusios padėties pokyčius**, taip pat glaudžiau bendrauti su nacionaliniais ir ES suinteresuotaisiais subjektais. Vykdamas šias veiklas, įvairūs EMCDDA suinteresuotieji subjektai ne kartą išreiškė susidomėjimą priemonėmis ir parama, kad jie galėtų įgyvendinti savo atitinkamas prognozavimo iniciatyvas ar dirbtuves, ir šiuo pirmuoju priemonių rinkiniu siekiama patenkinti šį poreikį.

Taigi [priemonių rinkiniu](#) siekiama padėti kitiems suinteresuotiesiems subjektams, dalyviams ir tyrėjams narkotikų srityje įgyvendinti savo pačių prognozavimo veiklą rengiant įvairines dirbtuves tendencijų tema. Šis metodas buvo pasirinktas atsižvelgiant į patirtį, įgytą vykdamas paties EMCDDA prognozavimo darbą, ir į didelį suinteresuotųjų subjektų susidomėjimą tokio pobūdžio dirbtuvėmis. Jame daug remiamasi JRC prognozavimo komandos priemonių rinkinio elementais, pateiktais tendencijų vertinimo priemonių rinkinyje (JRC, 2019 m.), ir dirbama su tendencijomis, išsamiai aprašytomis ir išanalizuotomis JRC didžiųjų tendencijų centre (JRC,

⁽¹⁾ Žr., pavyzdžiui, Gidley (2017 m., p. 5), kur išsamiai aprašomos skirtingos sąvokų „prognozavimas“, „ateičių tyrimai“, „ateičių studijos ar perspektyvos“ konotacijos ir jų istorija.

2017 m.). Be to, kad remiamasi JTC centro nustatytais didžiosiomis tendencijomis ir įtraukiamos tos tendencijos, kurios EMCDDA prognozavimo procese buvo įvardytos kaip itin svarbios narkotikų ateičiai, čia pateikiamas požiūris ir atitinkamas tendencijų rinkinys taip pat apima naujas tendencijas, kurios yra būdingos narkotikų sričiai, ir susijusią stebėseną bei mokslinius tyrimus, kaip nustatyta EMCDDA iki šiol vykdytoje prognozavimo veikloje. Visos tokios tendencijos pateikiamos [tendencijų kortelių rinkinyje](#), kurį galima atsisiųsti iš priemonių rinkinio puslapio ir kuris skirtas naudoti kartu su dirbtuvių rengimo [šablonais](#) pagal šiame priemonių rinkinyje aprašytą metodą.

Priemonių rinkinys parengtas taip, kad juo galėtų naudotis daugelis šioje srityje dirbančių žmonių, ir jį galima įvairiai pritaikyti konkrečioms aplinkybėms. Mes taip pat tikimės mokytis iš to, kaip jis naudojamas, todėl būsimė dėkingi, jei atsiųsite savo atsiliepimus apie praktinį šio priemonių rinkinio panaudojimą.

Tolesniuose skyriuose pateikiama trumpa informacija apie prognozavimą ir darbą su tendencijomis, priemonės, kurių reikia norint įgyvendinti narkotikų srities ateities nustatymo dirbtuves, įskaitant šablonus ir informaciją apie tai, kaip įgyvendinti kiekvieną etapą. Tiems, kurie norėtų sužinoti daugiau ir labiau įsigilinti į šią temą, priede pateikiama papildomų nuorodų ir informacija apie kitus bendresnio pobūdžio priemonių rinkinius.

Pagrindiniai tendencijų analizės klausimai:

Kokius pokyčius jau matome? Kodėl šie pokyčiai vyksta, kur ir koku greičiu?

Ką tai reiškia mūsų veiksmams šiandien? Kokiems pokyčiams turėtume būti pasirengę, kokių pokyčių norėtume išvengti arba padaryti mažiau tikėtinus ir kuriuos turėtume remti?

„Akivaizdu, [...] kad demografinių, technologinių ar ekonominių pokyčių dinamiškumas labai priklausys nuo supančios socialinės, politinės ir kultūrinės aplinkos, taip pat nuo įgimtų gyventojų, technologijų ar ekonomikos ypatumų.“

(Herman Kahn)

Šaltinis: Kahn (2021 m.; pirmą kartą paskelbtas 1984 m.). Herman Kahn buvo vienas įtakingiausių ankstyvojo prognozavimo praktikų. Šį teiginį cituojame norėdami pabrėžti, kad nors tendencijų analizė dažnai pradedama nuo atskirų tendencijų nagrinėjimo, atliekant prognozavimą taip pat reikėtų atsižvelgti į tendencijų sąveiką ir tarpusavio priklausomybę. Be to, iš šio trumpo teiginio aiškiai matyti, kad nustatant ir analizuojant tendencijas, labai svarbu nagrinėti ne tik vieną pokyčių sritį, pavyzdžiui, technologijas, bet ir platesnę pokyčių reiškinių sferą.

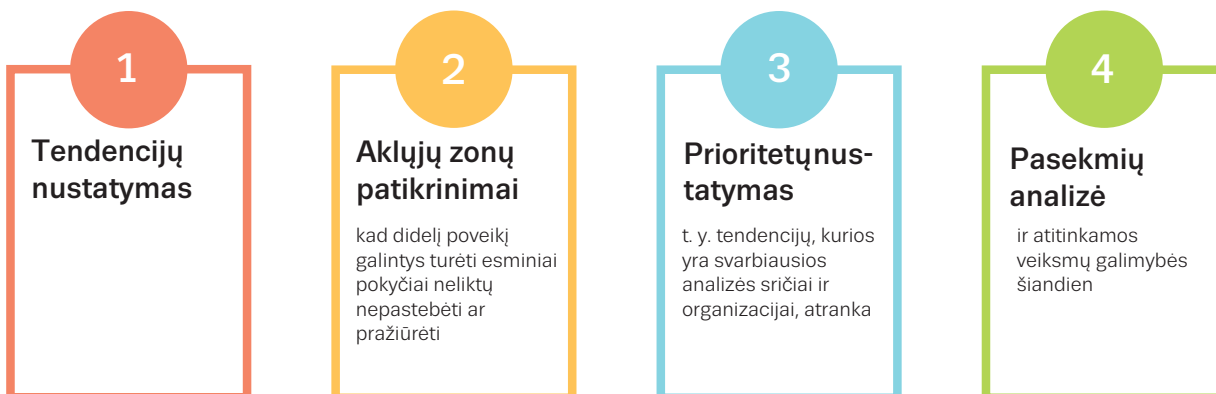

Bendroji informacija. Kodėl reikia dirbti su prognozavimo ir tendencijų analizės metodais, taip pat bendrieji principai, kaip veiksmingai taikyti šiuos metodus

Prognozavimas ar atečių tyrimai turi **ilgalaikės tradicijas**. Viešajame ir mokslinių tyrimų sektoriuje ši veikla tapo ypač ryški pokario laikotarpiu, o privačiajame sektoriuje – nuo 1970-ųjų. Pagrindinė prognozavimo idėja – iniciatyviai, o ne reaktyviai siekti **nustatyti ir numatyti pokyčius ir būti pasiruošus veikti taip, kad būtų pasiekti pageidaujami rezultatai**. Netvirtindami, kad turime tobulas prognozes, o **galvodami apie įvairius galimus rezultatus** (scenarijus) ar alternatyvias ateitis, galime sukurti strategijas, kurios būtų lanksčios ir veiktų įvairiose galimose ateityse. Taigi į ateitį orientuota veikla yra labiau spekuliacinis nei įprastas mokslinis darbas ir dažnai grindžiama specializuotais, o kartais ir mažiau tradiciniais naujoviškais metodais.

Tendencijų analizė yra viena iš pagrindinių prognozavimo metodikų ⁽²⁾. Ji naudojama siekiant anksti nustatyti svarbius **naujus pokyčius** išorinėje aplinkoje ir **suprasti**, kur gali įvykti **esminiai pokyčiai** ir ką jie reiškia jums ar jūsų organizacijai. Kovos su narkotikais srityje tendencijų analizė leidžia geriau suprasti ateities tendencijas, kad narkotikų tyrimai ir stebėseną išliktų aktualūs ir būtų vykdomi kuo aktyviau. Tai leidžia tinkamai remti politines priemones, laikantis „išankstinio valdymo“ paradigmos.

Tipinių tendencijų analizės etapų pavyzdys:

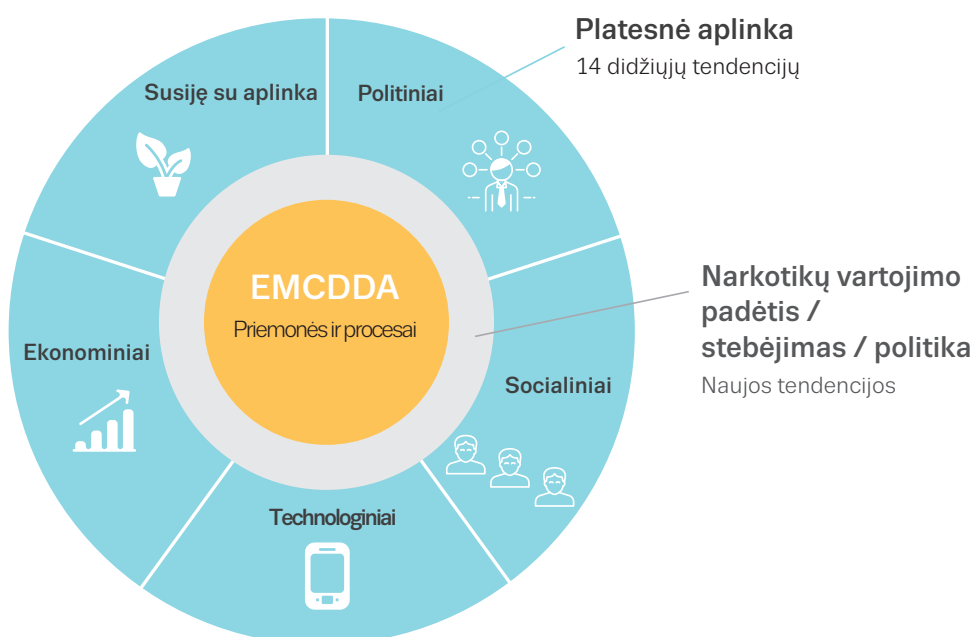
⁽²⁾ Tendencijų analizė dažnai vadinama aplinkos stebėseną arba žvalgymu (angl. *scanning*). Išsamiau apie apibrėžtis žr., pavyzdžiui, EFP (2010a, 2010b).

Čia pateiktame **priemonių rinkinyje** yra tik dalis veiksmų ir perspektyvų, naudojamų išsamiai tendencijų analizei atlikti. Jį patartina papildyti papildomais tyrimų ir analizės etapais. Tačiau net jei jis pasitelkiamas darbo su tendencijomis metodui išbandyti, jis apima įvairius pirmiau minėtų etapų elementus. Jame daugiausia dėmesio skiriama tendencijų prioritetų nustatymui ir jų pasekmių analizei, tačiau taip pat yra galimybė nustatyti ir įtraukti papildomų tendencijų, kurios jau pateiktos tendencijų kortelių rinkinyje.

Trumpai apibendrinant galima teigti, kad įvairūs principai pasirodė esantys labai naudingi analizuojant tendencijas prognozavimo praktikoje. Visų pirma tai „**360° vaizdo**“ principas, t. y. įvairių pokyčių sričių žvalgymas, o ne tik tų, kurios yra artimos organizacijos veiklos sričiai. Tai galima padaryti, pavyzdžiui, taikant tokias analitines priemones kaip STEEP (socialinės, technologinės, ekonominės, aplinkosauginės, politinės priemonės), pokyčių reiškinių organizavimo principą (žr. toliau pateiktą EMCDDA taikomo metodo diagramą).

Galiausiai norėtume pabrėžti, kad nors tendencijų analizė yra bendras atspirties taškas ir pagrindinis bet kokios prognozavimo praktikos elementas, tai nėra vienintelis prognozavimo metodas. Yra daugybė vienas kitą papildančių metodologinių metodų, kurie idealiu atveju turėtų būti derinami. Tarp žinomiausių metodų, be tendencijų nustatymo, yra scenarijų kūrimas, „Delphi“ apklausos, metodai galimiems sutrikdymams ar nenusėjamumams nustatyti, rimtų (prognozavimo) žaidimų metodai, ir dizaino, meno ir prognozavimo sankirtos metodai, kuriais siekiama giliau pasinerti į įvairias perspektyvas ir įsivaizduoti galimas alternatyvias ateitis.

STEPP metodas (apimantis socialinę, technologinę, ekonominę, aplinkosauginę ir politinę sritis) naudojamas siekiant nustatyti, kas galėtų paskatinti pokyčius.

„Tikėtina, kad dvi ar trys didelės pandemijos prasidės regionuose, kuriuose visuomenės sveikatos priežiūra yra ribota, ir greitai išplis visame pasaulyje, todėl į jas reikės greitai reaguoti.“ (Ateities darbotvarkė, 2011 m.)

Nors labai svarbu suprasti, kad darbas su tendencijomis ir jų nustatymas bei analizė yra tik viena iš prognozavimo priemonių rinkinio dėlionės dalių ir kad labai svarbu per daug neįsijausti į prognozavimą, kuris dažnai atsiranda dirbant su tendencijomis, šiame 2011 m. pareiškime pabrėžiama, kad kai kuriais atvejais labai naudinga mokytis iš to, kas yra gana tikėtina, ir imtis atitinkamų atsargumo priemonių ir veiksmų. Pareiškimas iš „Ateities darbotvarkė“ leidinio yra tik vienas iš kelių svarbių prognozavimo išteklių, kuriais pabrėžiama didelė pasaulinės pandemijos tikimybė. Iš „Ateities darbotvarkė“ (2011 m.); taip pat žr., pavyzdžiui, „Tūkstantmečio projektas“ (2017 m.).

Kaip organizuoti tendencijų dirbtuves? Šablonai, patarimai ir gudrybės

Čia siekta aprašyti tokias tendencijų dirbtuves, kurios būtų tinkamos įvairiems narkotikų srities subjektams, todėl jas taip pat galima pritaikyti. Toliau aprašomi visi tokių dirbtuvių rengimo, įgyvendinimo ir dokumentavimo etapai. Pateikiame patarimų ir gudrybių kiekvienam etapui, daugiausia dėmesio skirdami dirbtuvių vykdymo etapui. Toliau pateikiami dirbtuvėms reikalingi [šablonai](#), kuriuos galima atsisiųsti kartu su atskiru dokumentu, kuriame yra [tendencijų kortelės](#). Nors darome prielaidą, kad dirbtuvės bus rengiamos organizacijos kontekste, t. y. kad jas įgyvendins mokslinių tyrimų ar politikos srityje veikiančios organizacijos ekspertų grupė, dirbtuves taip pat gali rengti bet kuri suinteresuotų asmenų grupė arba jomis gali naudotis pavieniai asmenys analizės reikmėms.

1 1 etapas – pasirengimas dirbtuvėms. Kai kurie dalykai yra labai svarbūs, visų pirma **aiškaus ir realistiško tikslo apibrėžimas ir komunikavimas** (t. y. svarbu atsakyti į klausimą „Ką norime ir ką iš tikrųjų galime pasiekti šiose dirbtuvėse?“).

Pavyzdžiui, „sukurti savo organizacijos ateities iššūkiams parengtą strategiją“ pirmą kartą rengiamose organizacijos tendencijų dirbtuvėse tikriausiai nėra realus tikslas. Tačiau pirmųjų įžvalgų apie pagrindines tendencijas, galinčias turėti įtakos narkotikų sričiai, o kartu ir organizacijai, surinkimas yra labiau įmanomas.

Be to, norint gauti naudingų įžvalgų, labai svarbu **nustatyti ir pakviesti potencialius dalyvius**. Plačiai paplitusi rekomendacija ir nusistovėjusi prognozavimo dirbtuvių praktika yra ta, kad grupė turi būti kuo mišresnė – susidėti iš įvairių profesijų, lyčių, amžiaus grupių ir kitokių asmenų. Tokią perspektyvą įvairovę iš dalies galima pasiekti įtraukiant ir išorės ekspertus, pvz., narkotikų stebėsenos ekspertus, epidemiologus ir specialistus, taip pat žmogiškųjų išteklių ir komunikacijos ekspertus. Idealiu atveju į dalyvių grupę taip pat turėtų būti įtraukti atitinkamos organizacijos sprendimų priėmėjai, kurie domisi rezultatais ir galėtų jais pasinaudoti, pvz., planavimo, strategijos, politikos formavimo ar inovacijų procesuose. Kitame puslapyje pateiktoje darbotvarkėje pateikiama standartinė tikslų formuluotė, taip pat papildoma informacija apie galimus grupių dydžius ir kt., kuri daugeliu atvejų turėtų būti tinkama.

Pasiruošimas taip pat apima su prognozavimu nesusijusį **praktinį darbą**. Be tinkamų patalpų parūpinimo ir įrengimo ir kitų panašių darbų, tai:

- grupės sesijos šablonų rinkinio atspausdinimas (po vieną kiekvienai grupei);
- tendencijų kortelių rinkinių atspausdinimas (po vieną rinkinį kiekvienai grupei);
- geriausia atspausdinti vieną A3 formato tendencijų kortelių rinkinį, kuris būtų pakabintas ant pagrindinės dirbtuvių patalpos sienos.

2 **2 etapu** darbas pradedamas nuo tendencijų rinkinio, pateikto tendencijų kortelių rinkinyje, ir dalyvių paprašoma teikti papildomas tendencijas (remiantis esama tendencijų analize ES, nacionaliniu ar vietos lygmeniu arba savo asmeninėmis tendencijomis). Tuomet remdamiesi dviem kriterijais dalyviai nustato ypač svarbias tendencijas ir tas iš jų, kurios yra prioritetingos, kad jas būtų galima toliau analizuoti 3 etape ⁽³⁾.

3 **3 etape** analizuojamos visos prioritetingos tendencijos atsižvelgiant į jų pasekmes ir poveikį ES, nacionalinei ar vietos narkotikų sričiai, taip pat pačiai organizacijai. Dirbtuvių rezultatas yra tendencijų rinkinys ir atitinkamų pasekmių narkotikų sričiai ir organizacijai apžvalga.

***** **Pasirenkamasis etapas** – dirbtuves pailginantis etapas, kai dalyviai gali labiau įsigilinti į analizę, nagrinėdami veiksmų poreikius, kylančius iš anksčiau nustatytų pasekmių. Atsirandantys veiksmų poreikiai gali būti sugrupuoti pagal suinteresuotųjų subjektų grupes arba, pavyzdžiui, pagal jų svarbą.

Dirbtuvėms pasibaigus, labai svarbu laiku parengti **rezultatus apibendrinančius dokumentus**, kad dalyvių susidomėjimas neatslūgtų ir rezultatus būtų galima tinkamai panaudoti. Dirbtuvių rezultatai, kuriuos reikia apibendrinti, be diskusijų protokolų, yra prioritetingos tendencijos, nustatytos 2 etape, ir pagrindinių klausimų ir galimų kompleksinių ar svarbių temų, kilusių iš 3 etapo, t. y. tendencijų pasekmių analizės, santrauka. Prieš dirbtuves patartina nustatyti, kaip jų rezultatai bus įtraukti į organizacijos strategijos ar inovacijų procesus, kad atitinkami sprendimus priimančias asmenys dalyvautų šiuose procesuose.

Atkreipkite dėmesį, kad priemonių rinkinys parengtas **4 valandų trukmės dirbtuvėms**, tačiau jas galima pailginti arba sutrumpinti. Trumpesnis variantas leistų tik susipažinti su metodu. Priklausomai nuo dalyvių skaičiaus ir kitų veiksnių, dirbtuvės gali trukti nuo pusantros valandos iki pusantros dienos. Jei pageidaujama ilgesnių dirbtuvių, galima pridėti papildomų etapų (pvz., prioritetingų pasekmių arba veiksmų poreikių nustatymo) arba esamus etapus dar labiau išplėsti, pailginant paaiškinimo grupėje trukmę.

⁽³⁾ 1 šablone siūlomus kriterijus galima pritaikyti atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, taip pat į pasekmių diferencijavimą 2 šablone.

Pastaba apie galimą virtualių dirbtuvių įgyvendinimą. Šios dirbtuvės gali būti ir jau buvo sėkmingai surengtos virtualiai (naudojant internetines vaizdo konferencijų priemones ir internetines komunikacijos priemones). Priklausomai nuo organizacinio konteksto, technologijų galimybių ir turimų interaktyvių priemonių, pateiktus šablonus galima perkelti į virtualų formatą, kad grupės galėtų su jais dirbti tiesiogiai ir bendradarbiaudamos. Kalbant apie trukmę, paprastai šiek tiek sutrumpintos 3 valandų trukmės dirbtuvės pasirodė esančios tinkamos ir įgyvendinamos. Idealus atskiros grupės dydis yra ne daugiau kaip penki dalyviai, o pertraukos turėtų būti dažnesnės. Jei projektas vykdomas virtualiu formatu, organizatoriai turėtų pasirūpinti, kad visi projekto komandos nariai ir moderatoriai būtų gerai susipažinę su naudojamomis priemonėmis. Įgaliotas techninės pagalbos atstovas turėtų būti pasirengęs teikti individualią pagalbą dalyviams, susidūrusiems su bet kokiais techniniais problemomis.

Kaip organizuoti tendencijų dirbtuves? Dirbtuvių sistema

Toliau pateikta darbotvarkė ir papildoma informacija yra pavyzdinės: jas galima ir gali tekti pritaikyti prie konkretaus atvejo ir organizacinio konteksto. Tai priklausys, pavyzdžiui, nuo auditorijos ir jos konkrečių poreikių, įskaitant jų ankstesnę prognozavimo patirtį, vaidmenį ir funkcijas organizacijoje ir numatomą rezultatų panaudojimą.

Dirbtuvių tikslai:

- supažindinti dalyvius su prognozavimo metodu;
- nustatyti ir apsvarstyti pagrindinius pokyčius, t. y. tendencijas platesnėje aplinkoje;
- analizuoti šių tendencijų pasekmes.

Dirbtuvių rezultatai:

- prioritetinių tendencijų, kurios laikomos itin svarbiomis ES kovos su narkotikais srityje (nacionalinėje ar vietos aplinkoje) ir organizacijoje, rinkinys;
- pirmoji galimų prioritetinių tendencijų pasekmių apžvalga;
- dalyviai įgyja pradinės prognozavimo metodų taikymo patirties ir apibrėžia bendrą nuomonę apie tai, kas yra kritiška atsižvelgiant į pokyčius platesnėje aplinkoje.

Dalyvaus:

- įvairių sričių ekspertai ir (arba) suinteresuotieji subjektai iš organizacijos vidaus ir galbūt iš už jos ribų;
- 6–30 asmenų grupė, įskaitant moderatorius; rekomenduojamas atskiros grupės dydis yra 3–5 dalyviai.

Moderatoriai:

- organizacijos ekspertų grupė ir (arba) specializuota prognozavimo specialistų grupė;
- rekomenduojama, kad kiekviena atskira grupė turėtų savo moderatorių ir būtų paskirtas vienas plenarinių sesijų moderatorius;
- darbo sesijų metu moderatoriaus vaidmuo – raginti dalyvius prisidėti, komentuoti ir priminti jiems apie bet kokias akląsias zonas;
- turėtų iš anksto gauti dirbtuvių organizatorių nurodymus ir (arba) mokymus.

Kaip organizuoti tendencijų dirbtuves?

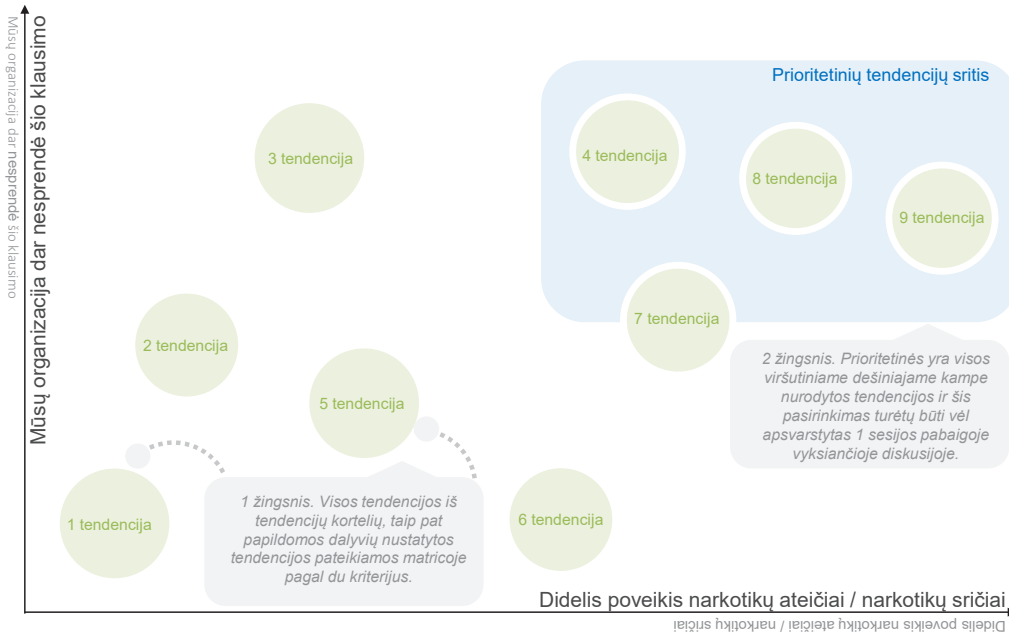
Dirbtuvių darbotvarkė

Darbotvarkės punktas	Trukmė minutėmis	Išsami informacija
Įvadas	45	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įvadas į tikslus ir metodus ir dalyvių bei moderatorių pristatymas ▪ Prezентacija (pasirinktinai) ▪ Pirmoji diskusija ir klausimai bei atsakymai <p><i>Vyksta plenarinio posėdžio forma su visais dirbtuvių dalyviais.</i></p>
1 sesija. Tendencijų ir jų prioritetų nustatymas	90	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dalyviai nustato prioritėtines tendencijas pagal 1 šabloną (pridėti nuorodą) ▪ Jie pradeda ir naudoja tendencijų kortelių rinkinį ▪ Dalyviai taip pat gali nustatyti papildomas tendencijas (be tų, kurios nurodytos tendencijų kortelių rinkinyje) <p><i>Vyksta mažose darbo grupėse, kurios lygiagrečiai atlieka tas pačias užduotis.</i></p>
Pertrauka	15	
2 sesija. Tendencijų pasekmių analizė	60	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dalyviai, remdamiesi 2 šablonu (pridėti nuorodą), nustato 1 sesijos metu nustatytų tendencijų pasekmes <p><i>Vyksta mažose darbo grupėse, kurios lygiagrečiai atlieka tas pačias užduotis.</i></p>
Rezultatai ir apibendrinimas	30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visos grupės dalijasi pagrindinėmis savo rezultatų įžvalgomis (tik atranka) ▪ Pagrindinės temos ir papildoma informacija ▪ Dalijamasi informacija ir susitariama dėl konkrečių tolesnių veiksmų <p><i>Vyksta plenarinio posėdžio forma su visais dirbtuvių dalyviais.</i></p>

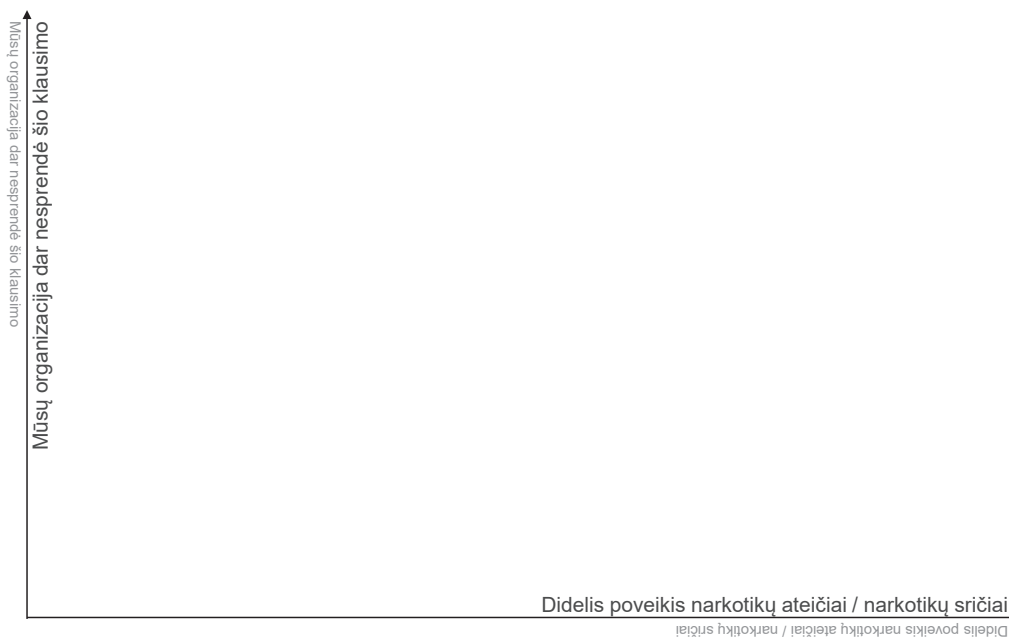
Šablonai

Toliau pateiktus šablonus galima atsisiųsti iš [priemonių rinkinio svetainės](#).

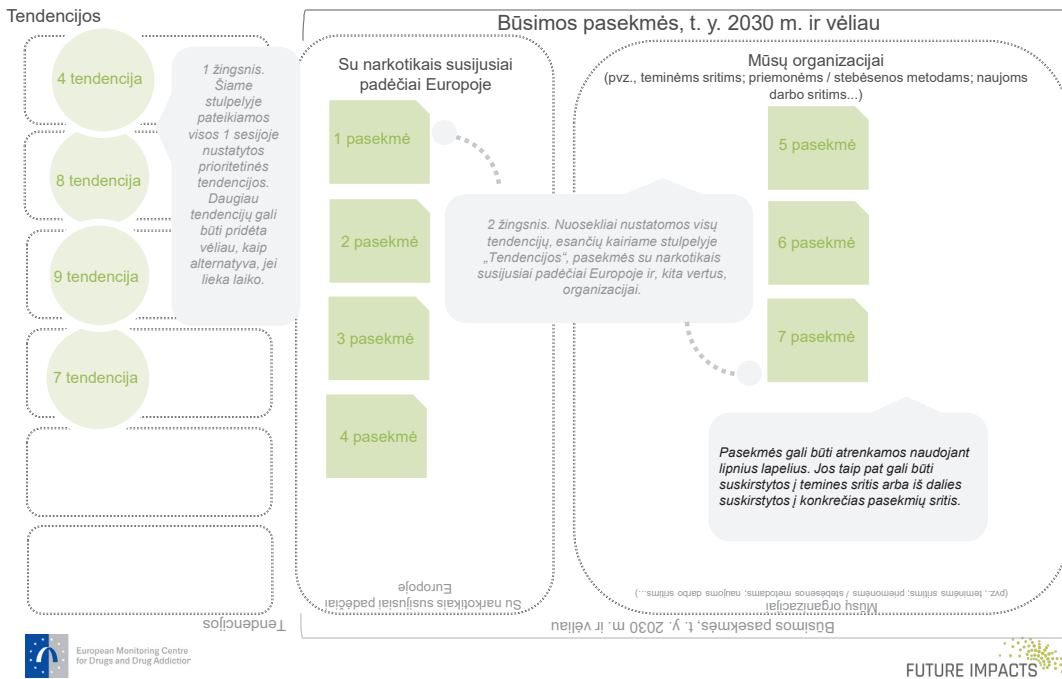
EMCDDA tendencijų prognozavimo priemonių rinkinio 1 šablonas: tendencijų ir jų prioritetų nustatymas
(Variantas su pavyzdžiais ir instrukcijomis; taip pat žr. kitame puslapyje esantį tuščią spausdinamą variantą)

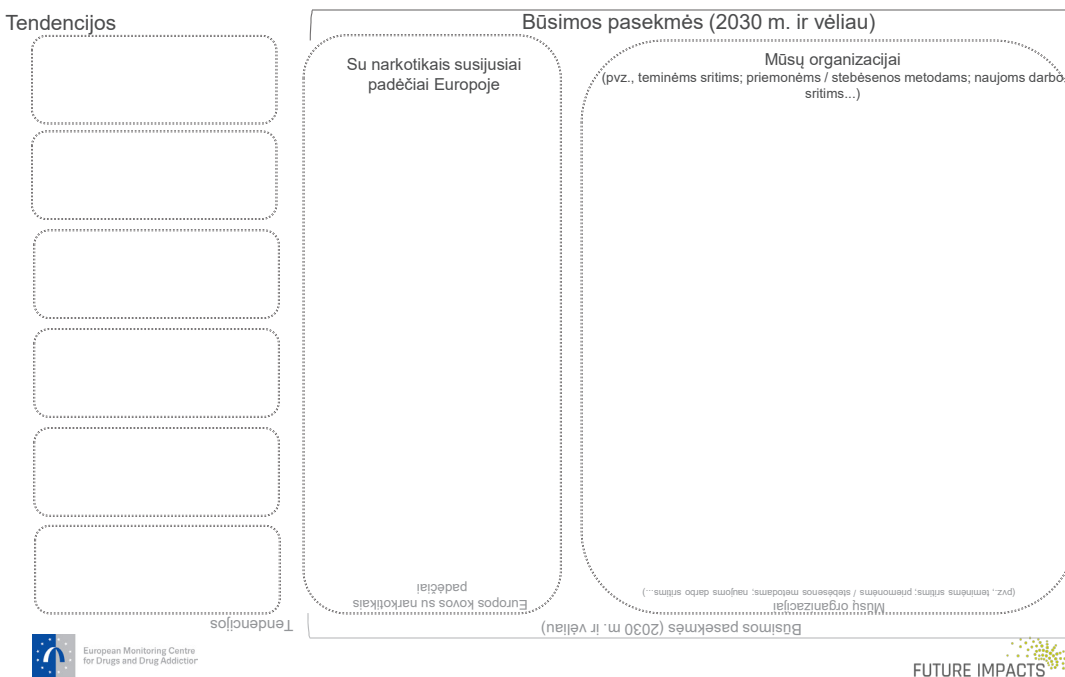
EMCDDA tendencijų prognozavimo priemonių rinkinio 1 šablonas: tendencijų ir jų prioritetų nustatymas

EMCDDA tendencijų prognozavimo priemonių rinkinio 2 šablonas: tendencijų pasekmių analizė
(Variantas su pavyzdžiais ir instrukcijomis; taip pat žr. kitame puslapyje esantį tuščią spausdinamą variantą)

EMCDDA tendencijų prognozavimo priemonių rinkinio 2 šablonas: tendencijų pasekmių analizė

Priedas. Nuorodos ir kitos priemonės bei ištekliai

Pavyzdinės nuorodos dėl prognozavimo ir tendencijų analizės:

Išsami informacija apie 14 JRC nustatytų didžiųjų tendencijų:
Jungtinis tyrimų centras (JRC) (2017), *The megatrends hub*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en

Trumpas įvadas į aplinkos žvalgymą:
Europos prognozavimo platforma (EFP) (2010a), *Environmental scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/environmental-scanning/>

Trumpas įvadas į horizonto žvalgymą:
EFP (2010b), *Horizon scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/horizon-scanning/>

Įvadas į tendencijas ir didžiąsias tendencijas:
EFP (2016), *Megatrend / trend / driver / issue*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/megatrend-trend-driver-issue/>

Daugiau informacijos apie horizonto žvalgymą ir tyrimų integravimą:
J. von Fraunhoferio sistemų ir inovacijų tyrimų institutas (2015), *Models of horizon scanning: how to integrate horizon scanning into European research and innovation policies*, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research, Karlsruhe, <https://www.isi.fraunhofer.de/content/dam/isi/dokumente/ccv/2015/Models-of-Horizon-Scanning.pdf>

Ateities darbotvarkės informacija ir ištekliai:
Ateities darbotvarkė (2011), *The World in 2020*, Oxford 2011, <https://www.futureagenda.org>

Kahn, H. (2021), *Forecasting the Future*, Hudson Institute. Pirmą kartą paskelbta 1984 m. rugsėjo 13 d., žiūrėta 2021 m. birželio mėn., <https://www.hudson.org/research/2729-forecasting-the-future>

Tūkstantmečio projekto informacija ir ištekliai:
Tūkstantmečio projektas (2017), *State of the future 19.1*, The Millennium Project, Washington, <https://www.millennium-project.org/state-of-the-future-version-19-1/>

Rohrbeck, R. (2013), „Trend scanning, scouting and foresight techniques“, https://www.researchgate.net/publication/236897709_Trend_Scanning_Scouting_and_Foresight_Techniques

Pavyzdinės nuorodos į kitus prognozavimo priemonių rinkinius:

Kranfildo universitetas (2018), *Horizon scanning toolkit*, Smarter regulation of waste in Europe: LIFE SMART waste project, <https://www.sepa.org.uk/media/367059/lsw-b4-horizon-scanning-toolkit-v10.pdf>

Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (JRC) (2019), *Megatrends engagement tools*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/megatrends-engagement-tools_en

JK Valstybinis mokslo biuras (2017), *The futures toolkit: Tools for futures thinking and foresight across UK government*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/674209/futures-toolkit-edition-1.pdf

Pavyzdinės nuorodos apie ES sistemoje įgyvendinamą prognozavimą:

Europos Komisija (2021), *Foresight*, https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/foresight_en

Europos komisijos Europos politinės strategijos centras (EPSC) (2021), *European Political Strategy Centre*, www.ec.europa.eu/epsc/

Europos Komisijos jungtinis tyrimų centras (JRC) (2021), *Competence centre on foresight*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Pavyzdinės nuorodos apie prognozavimą narkotikų srityje:

Europos Parlamento Mokslo ir technologijų ateities komisija (STOA) (2017), *Technological innovation strategies in substance use disorders*, Panel for the Future of Science and Technology, [https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU\(2017\)581942](https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU(2017)581942)

Pasaulinė iniciatyva (2021), *The global illicit economy*, <https://globalinitiative.net/analysis/global-organized-crime/>

Karlsen, J. E., Gual, A. ir Anderson, P. (2013), „Foresighting addiction and lifestyles in Europe 2030+“, *European Journal of Futures Research* 1, 19, <https://doi.org/10.1007/s40309-013-0019-0>

JK Valstybinis mokslo biuras (2005), *Drugs Futures 2025*, <https://www.gov.uk/government/publications/drugs-futures-2025> About Future Impacts

Apie „Future Impacts“

„Future Impacts“ projektuoja ir įgyvendina prognozavimo procesus, susijusius su klausimais apie organizacijų ir korporacijų ateitį. Vykdomė prognozavimo projektus, siekdami nustatyti į ateitį orientuotų veiksmų galimybes. Tam, be kitų metodų, naudojame arba deriname tendencijų analizes, scenarijus ir „Delphi“ apklausas. Be individualių prognozavimo žaidimų kūrimo ir įgyvendinimo, daug dėmesio skiriame prognozavimo gebėjimų plėtrai. Padedame savo klientams plėsti prognozavimo galimybes ir gebėjimus rengdami mokymus, priemonių rinkinius ir konsultuojamąjį ugdymą.

www.future-impacts.de

Apie EMCDDA

Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (EMCDDA) yra decentralizuota ES agentūra, kuri ES ir jos valstybėms narėms teikia narkotikų problemų Europoje faktinę apžvalgą ir patikimus duomenis, į kuriuos atsižvelgiama diskusijose apie narkotikų problemas. Politikos formuotojams jis teikia duomenis, reikalingus narkotikų teisės aktams ir strategijoms pagrįsti. Jis padeda nustatyti geriausią patirtį ir naujas mokslinių tyrimų sritis šioje srityje dirbantiems specialistams ir gydytojams.

www.emcdda.europa.eu

Licencija

Priemonių rinkiniui, „Kaip rengti tendencijų dirbtuves? EMCDDA narkotikų srities prognozavimo priemonių rinkinys“, taikoma licencija „Creative Commons 4.0 International“, (CC BY-SA 4.0). Daugiau informacijos apie licenciją rasite adresu: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Padėkos žodis JRC

Šis priemonių rinkinys sudarytas remiantis Jungtinio tyrimų centro (JRC) darbu didžiųjų tendencijų srityje. Šis darbas ir sprendimas padaryti jį prieinamą ir naudotiną pagal „Creative Commons 4.0“ licenciją yra labai vertinamas.

Atsiliepinimus siųskite adresu: Klaudia.Palczak@emcdda.europa.eu

Teisinis pranešimas. Nei EMCDDA, nei joks jam atstovaujantis asmuo negali būti laikomas atsakingu už pirmiau pateiktos informacijos panaudojimą.

Nuotraukos: pexels.com.

© Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras, 2022

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Šis leidinys prieinamas tik elektroniniu formatu.

EMCDDA, Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisbon, Portugal

Tel. (351) 211 21 02 00 info@emcdda.europa.eu

emcdda.europa.eu | twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda

linkedin.com/company/emcdda | instagram.com/emcdda | youtube.com/emcddatube

■ Europos Sąjungos
leidinių biuras

Liuksemburgas, Europos
Sąjungos leidinių biuras, 2022 m.
doi:10.2810/797805
ISBN 978-92-9497-904-9
TD-07-22-427-LT-N